

det ganske vist ogsaa er mit Ønske, at den kommunale Indflydelse paa disse Anliggender maa blive saa betyvende og virksom som mulig, saa maa det dog erkjendes, at der netop i Skolesagen er særegne Banffeligheder ved, at den kunde komme til at overtage den hele Virksomhed. Den første ærede Taler udtalte bestemt, hvad han ogsaa tidligere har fremhævet, at Skolesagen tillige væsentlig interesserer Staten, saa væsentlig, at Staten, efter hans Mening, hvad der jo ogsaa er foreslaaet i Lovudkastet, maa give en directe Understøttelse til den, og dette Forhold, synes mig, klarlig taler imod, selv afsæet fra de øvrige betydelige praktiske Banffeligheder, der vilde være tilstede, at Skolesagen ligesom erklæres for en Communesag, medens det derimod er aldeles utvivlsomt, at der med Hensyn til Kommunernes Indflydelse paa Skolevæsenet er aabnet en Vej, der kan lede til meget Godt, er lagt en Spire, som ved Hjælp af de kommunale Kræfter kan faae en meget frodig Væxt, hvorfor jeg vel tør sige, at denne Deel af Lovudkastet maa ansees for at være et meget betyvende Skridt fremad. Der bliver naturligvis endeel Savn tilbage for de Enkelte, det er uundgaaeligt. Den sidste ærede Taler, som sølte det radicale Savn: at man ikke aldeles havde faaet Kirken og Kirkens Bestyrelse skilt fra Skolen og dens Bestyrelse, havde og andre Savn, som jeg dog troer, han muligt vil finde, ikke ere af saa stor Betydning i Særdeleshed, da han for en stor Deel, efterat disse Savn ere komne frem hos ham, ikke har lagt Mærke til, hvad der i Virkeligheden i Lovforslaget er kommet frem fra Ministeriets Side. Han havde saaledes forskjellige Savn med Hensyn til Læregjenstandene, Examinærne og saa fremdeles i Skolerne, men jeg troer, at Thinget i det Hele ikke vil dele disse Savn, ikke føle nogen Trang eller Dypfordring til, i Skikkelse af en Lov, at indlade sig enten paa at efterstræbe saadanne abstrakte og theoretiske Formaal for Skolen, som den ærede Rigsdagsmand „savne“ i Lovforslaget, eller paa en nærmere Undersøgelse af de forskjellige Examenstande, af hvorledes Examen skulde gaae for sig, af Censur o. s. v., hvis alt dette havde været opta-

get i Lovforslaget. Jeg troer, at derom gjælder, hvad Thinget ved tidligere Leilighed, og navnlig ligeoverfor mig, har lagt tilstrækkelig for Dagen, at det nødig vil have med den Slags Sager at gjøre, hvilket jeg finder meget billigt, men antager, at det maa være overladt til Administrationen, selv i den Henseende, at sætte igjennem, hvad den anerkjender for at være det Rigtige. Det sidste „Savn“ hos den ærede Rigsdagsmand var Savnet af, at der slet ikke gjøres noget for Lærernes Dannelse; men dette Savn har den ærede Rigsdagsmand faaet, fordi han har overseet, at der i Forbindelse med dette Lovudkast af mig blev fremlagt et andet. Jeg fremlagde det strax efter det nu til Behandling værende Lovudkast og udtalte mig om begge paa engang, saa at det forekommer mig besynderligt, at man har overseet det (Grundtvig: Nei! jeg har ikke overseet det) ja, om den ærede Rigsdagsmand, der nu talte, har overseet det, ved jeg virkelig ikke, det antager jeg ikke han har gjort, men dersom han ikke har overseet det, saa antager jeg eiheller, at han vil fremhæve som et Savn, at der ikke er gjort Noget fra Ministeriets Side for Lærernes Dannelse; thi jeg seer sandelig ikke, hvorledes Ministeriet skal bære sig anderledes ad end komme frem med et Lovforslag, der netop gaaer ud derpaa, og ved hvis Fremlæggelse jeg udtalte: at samtidigt med en Forbedring af Skolelærernes Stilling var det naturligt og magtpaaliggende, at Bestyrelsen ogsaa gjorde Sit for at bevirke en bedre Uddannelse af Lærerne, hvorved de paa en mere frugtbringende Maade kunde udøve deres gavnlige Virksomhed; saaledes vare mine Ord, og derfor forekommer det mig dog ganske besynderligt, at den ærede Rigsdagsmand kan sige: at det for ham er et stort „Savn,“ at man ikke ved Siden af Foranstaltningen med Hensyn til Lærernes Lønning, ogsaa har truffet Foranstaltninger med Hensyn til deres Uddannelse, det forekommer mig, efter hvad her fra Ministeriet foreligger, at være en saa stærk Modsetning, som det vel er muligt. En ganske anden Sag er det naturligvis, at den ærede Rigsdagsmand kan sige, at han ikke endnu er fornøiet med